

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ДРЖАВНО ВЕЋЕ ТУЖИЛАЦА

Број: А.49/23

Дана: 10.02.2023. године

БЕОГРАД

Државно веће тужилаца

Предмет: Извештај Повереника за самосталност о недозвољеном утицају на носиоце јавнотужилачке функције за период од 01.01.2022.године до 31.12.2022.године.

Одлуком Државног већа тужилаца А.95/21 од 23.04.2021.године именован сам за Повереника за самосталност.

У чл.21а.ст.2. алинеја 10 прописано је... да Повереник за самосталност подноси Већу годишњи извештај о недозвољеном утицају на носиоце јавнотужилачке функције најкасније до 01.марта текуће године за претходну годину, као и увек када Веће то затражи.

У извештајном периоду 01.01.2022.год па до 31.12.2022.године, у раду је било укупно шеснаест предмета, од чега се четрнаест предмета односи на постојање недозвољеног утицаја, а два предмета на извештај о раду за 2021.годину (ПС 1/22 и ПС. 14/22 и новинарско питање).

Напомињем да Повереник за самосталност није овлашћен да улази у суштину и да оцењује да ли је у конкретном случају Јавно тужилаштво поступало правилно и законито у складу са одредбама процесног и материјалног кривичног законодавства, , већ само да прибавља потребне доказе и информације о постојању недозвољеног утицаја.

Пре давања оцене да ли се ради у конкретном случају о недозвољеном утицају, нужно је навести међународне стандарде и правни оквир који се односе на медије и слободу изражавања.

У чл.8 Закона о јавном информисању и медијима је прописано:” Изабран, постављен, односно именован носилац јавне и политичке функције дужан је да трпи изношење критичких мишљења, која се односе на резултате његовог рада, односно политику коју спроводи, а у вези је са обављањем његове функције без обзира на то да ли се осећа лично повређеним изношењем тих мишљења.”

У том смислу, треба указати на документ Консултативног већа европских тужилаца који носи назив Мишљење бр.8 (2013) о односима државних тужилаца и медија, који под тачком 45 афирмише право тужилаца да када су подвргнути нападу путем медија, имају право на исправку спорних информација или на друга правна средства у складу са националним правом. Ипак, у таквим случајевима, као и када се нетачне информације шире о лицима или догађајима који су укључени у поступак у којем поступа дати јавни тужилац, било би пожељно да свако реаговање дође од руководиоца или портпарола јавног тужилаштва, а у важнијим предметима од стране Републичког јавног тужиоца или највишег органа задуженог за тужилаштво (Државно веће тужилаца). Оваква институционална реакција умањује потребу да дати јавни тужилац користи своје право на одговор, које је зајемчено сваком лицу.

Висок ниво заштите са уским ограничењима који обележава тумачење слободе изражавања уопште, такође се примењује, како то константно тврди Европски суд, на ситуације када се стављају примедбе *у вези са функционисањем правосуђа*, чак и у контексту судских поступака који су у току. Јавност мора да буде у стању да добија информације о активностима судске и тужилачке власти и полицијских служби преко представа јавног информисања и из тог разлога новинари морају да буду у стању да слободно извештавају коментаришу о функционисању кривичноправног система, на начин подложен само претходно наведеним ограничењима – и ово је један од основних принципа за правосуђе (Препоруке Рец(2003)13 *Принципи који се односе на пружање информација прекосредстава јавног информисања у вези са кривичним поступцима, Прилог, Принцип И*).

Средствима јавног информисања је допуштено да користе сензационалистички тон, чак када то није неопходно, да претерују, провоцирају и да привлаче пажњу јавности коришћењем бомбастичних речи или, као што је Европски суд за људска права је у више наврата одлучио-„од новинара не може да се очекује да делује уз потпуну објективност и мора им се дозволити неки степен претеривања или чак провоцирања, укључујући и текст чланака и њихове наслове који садрже изразе осмишљене да привуку пажњу јавности“ (Axel Springer protiv Nemačke, 2012, stavovi 81,108, SARL Liberation protiv Francuske, stav 76 idr.).

Нарочито истичем и указујем да је непримерено када је циљ личност тужиоца, његово достојанство и професионални интегритет, а када нису усмерене на исправљање евентуалних недостатака и злоупотреба у раду тужилаца тако нешто је недопустиво.

Посебно треба напоменути, да реакција на напад, клеветничке изјаве и др.треба да дође од представника јавног тужилаштва као целине, а не од погођеног тужиоца јер се тако избегава ризик да буду представљене или посматране од стране јавности као лично питање или ствар личних односа. (Консултативни савет европских тужилаца у Мишљењу (2013) бр.8 о односима између тужилаца и медија, став 40 и Препорука 8.)

Како би се избегле ситуације у којима би се доводило у питање право на аутентичност носиоца јавнотужилачке функције, неопходно је правовремено институционално реаговање Јавног тужилаштва – давање информација у предметима где постоји изражен интерес јавности, с тим што следећа права и принципи морају да се поштују приликом давања информација: претпоставка невиности, право на лични живот и достојанство, право на информисање и слобода медија, право на правичан поступак, интегритет, ефикасност и тајност истрага, као и принцип транспарентности у раду јавних институција, укључујући и тужилаштва. (Консултативни савет европских тужилаца, Мишљење бр.9 (2014) о Европским нормама и принципима који се односе на тужиоце (Римска повеља), Принцип 9.

Интернет презентација јавног тужилаштва може бити користан алат за комуникацију са средствима јавног информисања и са јавношћу, креирана тако да је прилагођена читаоцима, да је за широку јавност и за медије, да садржи информације о раду и активностима јавног тужилаштва. Све ове алате и инструменте је препоручио Консултативни савет европских тужилаца у Мишљењу (2013) бр.8 о односима између тужилаца и медија, став 42 и Препорука 10., а њихова примена је предвиђена у Комуникационој стратегији.

У Образложењу Препоруке 19 (2000) Комитета министара Савета Европе дефинисано је да “неоправдан утицај значи ометање, у случајевима који не спадају у оне који су законом предвиђени, “од стране било ког другог надлежног органа, било извршне или законодавне власти, као и економских снага и локалних власти и политичких актера“ Када такви неоправдани утицају, ометање и притисци „, могу да настану или до њих дође, тужилац неће бити у стању да заштити интересе правде, неће бити у стању да поштује владавину права или људска права и биће немоћан да делотворно поступа у случајевима корупције или злоупотребе моћи државе“.

Надаље је укратко наведена садржина предмета, а све како би чланови ДВТ имали увида у природу и садржину поднесака те поступање Повереника за самосталност.

ПС 1/22 се односи на Извештај Повереника за самосталност о недозвољеном утицају на носиоце јавнотужилачке функције за период од 23.04.2021.године до 31.12.2021.године.

ПС 2/22

Дана 11.07.2022.године, канцеларија Државног већа тужилаца примила је поднесак са прилозима Вишег јавног тужилаштва у Београду у којем подноси

захтев заштиту од недозвољеног утицаја, поводом новинског чланка „Нова С“ од 07.07.2022. године и вести портала „Н1“ ОД 10.07.2022. године, у којем су изнете неистините тврђење о стручности и оспособљености заменика јавног тужиоца Посебног одељења ВЈТ у Београду Жељке Николадис.

Извршио сам увид у прилог под насловом „Сенту испитује тужитељка којој су „нестали“ докази против Дијаниног жандара у коме се наводи да је заменица вишег јавног тужиоца Жељка Николадис 2016 године обуставила истрагу о злоупотребама стрељање у панчевачкој касарни, на којој су увежбавали пуцање Вељко Беливук, Сале мутави и Ненад Вучковић Вучко, да води предмет поводом тврђни Дијане Хркаловић да је Слободан Миленковић нарко дилер, да није самостална, а у једном предмету који је водила 2017. године по кривичној пријави Војног синдиката против бригадног генерала Зорана Величковића и потпуковника Дејана Николић је одбацила кривичну пријаву. У ком предмету су нестали докази јер су нестале две стране на пријемници касарне „Растко Немањић“, а снимци камера преснимљени.

У конкретном случају, након разматрања списка предмета, закључио сам да се не може радити о недозвољеном утицају имајући у виду контекст и околности догађаја, да се ради о праву јавности да зна, али сматрам да је непримерено када им је циљ личност тужиоца, његово достојанство и професионални интегритет, а када нису усмерене на исправљање евентуалних недостатака и злоупотреба у раду тужилаца тако нешто је недопустиво.

Више јавно тужилаштво је правовремено реаговало у складу са Комуникационом стратегијом када је дало институционални одговор у виду саопштења о поступању у овом предмету .

Оваква реакција Вишег јавног тужилаштва у конкретном случају представља пример правилног реаговања на написе у медијима и са таквом добром праксом у овом предмету треба наставити, али са друге стране, препоручујем да у предметима где је веома изражено интересовање јавности, јавност односно медији на погодан начин обавештавају у мери који не угрожава интересе поступка у конкретном случају, све у зависности од фазе поступка, природе кривичног дела, учесника и др.

ПС 3/22

Дана 12.07.2022. године, канцеларија Државног већа тужилаца примила је поднесак са прилозима Вишег јавног тужилаштва у Београду у којем подноси захтев заштиту од недозвољеног утицаја, поводом новинског чланка „Нова С“ од 11.07.2022. године и новинског чланка у листу Данас од 12.07.2022. године, у

којем су изнете неистините тврђење о раду и поступању у појединим предметима Вишег јавног тужилаштва у Београду.

Извршио сам увид у прилог под насловом „Заједно“ апелује: Тужиоци и судије да раде свој посао, а не да ћуте“ у коме ова политичка организација апелује на судије и тужиоце да раде свој посао, дају оцене рада и резултата рада државних органа и појединача.

У чланку у од 12.07.2022. године у листу „Данас“, учланку под насловом „Опозиција подржава полицајца, али не позива грађане на окупљање“ се наводе изјаве појединачних политичких партија, удружења и политичара, Биљана Стојковић, Мирослав Алексић, Зоран Лутовац, адв. Иван Нинић и др., поводом поступка против Слободана Миленковића пред Вишним јавним тужилаштвом у Београду, питање подршке и окупљања грђана.

У суштини, у овом предмету је централно питање слобода изражавања, како је гарантује ч.10. Европске конвенције, укључује слободу мишљења и слободу примања и давања информације и идеја без ометања од стране јавне власти, али та слобода изражавања, укључујући и слободу информисања није безграницна и може да се ограничи. Средствима јавног информисања је допуштено да користе сензационалистички тон, чак када то није неопходно, да претерују, провоцирају и да привлаче пажњу јавности коришћењем бомбастичних речи или, као што је Европски суд за људска права је у више наврата одлучио-„од новинара не може да се очекује да делује уз потпуну објективност и мора им се дозволити неки степен претеридања или чак провоцирања, укључујући и текст чланака и њихове наслове који садрже изразе осмишљене да привуку пажњу јавности“ (Axel Springer protiv Nemačke, 2012, stavovi 81,108, SARL Liberation protiv Francuske, stav 76 idr.).

У конкретном случају, након разматрања списка предмета, закључио сам да се не може радити о недозвољеном утицају имајући у виду контекст и околности догађаја, да се ради о праву јавности да зна, слободи изражавања, да су наведене изјаве - изјаве учесника политичке сцене овог друштва, али морам поновити и истаћи да је непримерено када им је циљ личност тужиоца, његово достојанство и професионални интегритет, а када нису усмерене на исправљање евентуалних недостатака и злоупотреба у раду тужилаца тако нешто је недопустиво и неприхватљиво.

ПС 4/22, ПС 5/22, ПС 6/22, ПС 7/22 спојени су у предмет ПС 8/22

ПС 8/22

Поводом више захтева за заштиту од недозвољеног утицаја Вишег јавног тужилаштва у Београду - два од 14.07.2022. године, захтева од 20.07.2022. године и захтева од 26.07.2022. године, а односе се на вести портала Н1, извештавање NEWSMAX ADRIA- ТВ Нова С, Н1, портал Директно, и др., портали НИН и

Време, у којима се коментарише поступање Вишег јавног тужилаштва у контексту предмета М.С и Јовањица, у захтевима се наводи да је овакав начин извештавања путем портала и штампаних медија тенденциозан и усмерен ка умањењу кредитабилитета Вишег јавног тужилаштва у Београду, моралног и професионалног интегритета Јавног тужиоца и заменика који поступају у појединачним предметима.

У вези напред наведеног, посебно истичем да је поводом ових предмета односно вести, коментара и др. у медијима, а по захтеву ВЈТ у Београду, Повереник за самосталност већ издао саопштења објављена на сајту ДВТ и јасно истакао следеће:

Од значаја за одлуку да ли има или не недозвољеног утицаја, неопходно је цитирати одредбе закона, Мишљења КВЕТ.а (Консултативно веће европских тужилоаца) и праксу ЕСЉП.

У том смислу, треба указати на документ Консултативног већа европских тужилаца који носи назив Мишљење бр.8 (2013) о односима државних тужилаца и медија, који под тачком 45 афирмише право тужилаца да када су подвргнути нападу путем медија, имају право на исправку спорних информација или на друга правна средства у складу са националним правом. Ипак, у таквим случајевима, као и када се нетачне информације шире о лицима или догађајима који су укључени у поступак у којем поступа дати јавни тужилац, било би пожељно да свако реаговање дође од руководиоца или портпарола јавног тужилаштва.

Висок ниво заштите са уским ограничењима који обележава тумачење слободе изражавања уопште, такође се примењује, како то константно тврди Европски суд, на ситуације када се стављају примедбе *у вези са функционисањем правосуђа*, чак и у контексту судских поступака који су у току. Јавност мора да буде у стању да добија информације о активностима судске и тужилачке власти и полицијских служби преко средстава јавног информисања и из тог разлога новинари морају да буду у стању да слободно извештавају коментаришу о функционисању кривичноправног система, на начин подложен само претходно наведеним ограничењима – и ово је један од основних принципа за правосуђе (Препоруке Реч(2003)13 *Принципи који се односе на пружање информација прекосредства јавног информисања у вези са кривичним поступцима, Прилог, Принцип I*

Сматрам да поново треба указати и истаћи забрану утицаја на било који начин на јавно тужилаштво у вршењу његових уставних и законских овлашћења, те да је непримерено и неприхватљиво циљање личности тужиоца, његовог достојанства и професионалног интегритета када не постоје докази који би указивали на то да је тужилац учинио тачно одређене недостатке или злоупотребе у свом поступању, што се може уочити у досадашњем раду појединачних медија.

Посебно указујем и цитирам одредбу да „објављивање информације којом се врши повреда части, угледа или пијетета, односно лице приказује у лажном

светлу приписивањем особина или својства које оно нема, односно одрицањем особина или својства које има, није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи.

Имајући претходно наведено у виду, позивам и апелујем на медије и друге учеснике јавне речи, комуникације да поштујући право на информисаност, слободу изражавања и политичко деловање, уважавају право на аутентичност и негују културу дијалога, уздрже од непримереног утицаја на јавно тужилаштво изношењем непроверених или неутврђених навода којима се, у бити, покушава утицати на јавно тужилаштво у његовом поступању и тиме доводи у питање професионални и морални интегритет носилаца јавнотужилачке функције и нарушава углед јавног тужилаштва.

ПС 9/22

Дана 24.11 Канцеларија Државног већа тужилаца је примила захтев за заштиту самосталности од недозвољеног утицаја заменика јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Новом Пазару, у коме наводи да је у предмету КТО БР.55/22, у коме поступа, добио дана 10.11.2022..године обавезно упутство А.бр255/22 од 10.11.2022.године Вишег јавног тужиоца у Новом Пазару, против ког је поднео приговор дана 18.11.2022.године Апелационом јавном тужилаштву у Крагујевцу.

У свом захтеву за заштиту самосталности од недозвољеног утицаја заменик јавног тужиоца наводи и поставља питање да ли такво поступање Вишег јавног тужиоца у конкретном случају може имати утицаја на самосталност у доношењу одлука заменика јавног тужиоца.

Конкретно, питање је да ли се ради о недозвољеном утицају на функционалну самосталност заменика јавног тужиоца у конкретном предмету.

Овом приликом треба указати на Мишљење бр.(2018)2, Консултативног савета европских тужилаца где се између осталог наводи...интерна независност не значи да је сваки тужилац слободан да ради шта му се прохте: тужилац може да буде условљен хијерархијом чији је задатак да осигура, на јасан начин и не доводећи у питање независност, прописан рад јавног тужилаштва у целини и кохерентност, доследност и једнообразност поступања у спровођењу правде и заштите људских права.

У складу са Мишљењем бр.13(2018) Консултативног већа тужилаца о „независности, одговорности и етици тужилаца“, интерна упутства у оквиру државног тужилаштва треба да буду дата у писаном облику, транспарентна и да имају за циљ долажење до истине и правилну примену прописа.

Имајући у виду наведене одредбе важећег Закона о јавном тужилаштву и међународне стандарде, чињеницу да је обавезно упутство дато у писаном облику (евидентирано у уписник), транспарентно, дато у циљу правилне

примене закона, да садржи образложение уз могућност подношења приговора непосредно вишем тужилаштву (приговор је поднет), сматрам да се у конкретном случају не ради о недозвољеном утицају на самосталност заменика јавног тужиоца.

ПС 10, 11/22

Дана 28.11.2022.године, канцеларија Државног већа тужилаца је примила захтев за заштиту од недозвољеног утицаја Ненада Стефановића, Вишег јавног тужиоца у Београду, поводом новинског члanka „Нова С“ од 17.11.2022.године под насловом „Скандал- Виши тужилац напао колегу из ДВТ у Палати правде па тражио од стражара да га избаце“ и новинског члanca „Директно“ под насловом „Загоркин мали“ од 23.11.2022.године.

У вези новинског члanca у „Нова С“, подносилац захтева наводи да су нетачни наводи у вези критичног догађаја, да су супротни доказима уз дисциплинску пријаву против Предрага Миловановића да су крајње нетачни наводи да у погледу непримереног понашања, малтретирања и прогањања неподобних и непослушних тужилаца, да је изабран због политичког утицаја, да прети својим везама у МУП и БИА.

У чланку „Директно“ у потпуности се понављају наводи члanca из „Нова С“, да се противио избору Предрага Миловановића за члана ДВТ, да је почетник у државној хијерархији, да је близак актуелној политици, да чланак обилује једном речју неистинама.

Дана 28.11.2022.године, канцеларија Државног већа је примила захтев за заштиту од недозвољеног утицаја Ненада Стефановића, поводом ауторског члanca програмског директора Форума за безбедност и демократију адв.Луке Јовановића, објављеног дана 23.11.2022.године на сајту Форума, који је у потпуности преuzeо и на порталу објавио лист „Данас“ дана 24.11.2022.године, а све под насловом „Тужилац вс Тужиоца“.

Дана 18.11.2022.године Више јавно тужилаштво је издало саопштење да је Виши јавни тужилац поднео дисциплинску пријаву против Предрага Миловановића због теже повреде Етичког кодекса Дисциплинској комисији Државног већа тужилаца.

Дакле, ови чланци и коментари у вези учесника су настали поводом догађаја у Палати правди, дана 16.11.2022.године, у коме су учесници подносилац захтева и Предраг Миловановић, члан Државног већа тужилаца.

У овом случају се не ради о предмету (догађају) из надлежности Јавног тужилаштва, тако да не може бити речи о евентуалном недозвољеном утицају, притиску или ометању носиоца јавнотужилачке функције у доношењу јавнотужилачке одлуке. Уједно право на заштиту од недозвољеног утицаја је резервисано за носиоце јавно тужилачке функције према чл.9 Пословника о раду ДВТ, а не и за Дисциплинског тужиоца. Конкретно, ради се о предмету-случају из надлежности Дисциплинског тужиоца.

Према томе, ради се о слободи изражавања која је зајемчена чл.10 Конвенције о људским правима.

Међутим, и овом приликом указујем, да јавни тужиоци и заменици као функционери нису изузети од јавне контроле и легитимне критике рада, контроле опште и стручне јавности и уопште друштвеног преиспитивања и коментарисања њиховог рада, али право на јавну критику рада јавног тужилаштва, има и своја ограничења и мора се кретати у границама културе дијалога, поштовање личности и др.

ПС 12/22

У вези захтева за заштиту од недозвољеног утицаја Ненада Стефановића, Вишег јавног тужиоца у Београду, који је Канцеларија Државног већа тужилаца примила 30.11.2022.године, поводом изјаве народног посланика Народне странке Мирослава Алексића од 28.11.2022.године, садржане у вести која је објављена на сајту Народне странке под насловом „Алексић: По мом мишљењу, тужилац Ненад Стефановић је заштитник криминала и корупције“, тако и у емисији „N1 studio live“, у захтеву се наводи да се ради о класичном случају недозвољеног утицаја јер га наводи као заштитника криминала, да се не ради о вредносном суду, да га таргетира и нарушава углед Јавног тужиоца, при томе не наводећи било какве доказе или чињенице, да прогања тужиоца Предрага Миловановића који се бави случајем паљења куће новинара Милана Јовановића из Гроцке и инспекторе који су открили плантажу марихуане на „Јовањици“.

Имајући у виду садржину изјаве народног посланика, Кодекс понашања народних посланика о границама дозвољености коментарисања судских одлука и поступака који се аналогно може применити на јавна тужилаштва, да у конкретном случају се не предвиђа ток или исход тог поступка или којима се оцењује процесна вредност доказа који су изведени или треба да буду изведени у том поступку, а на начин на који је могуће утицати на исход кривичног поступка, већ даје само паушална оцена рада Јавног тужиоца, очигледно је да се не може радити о недозвољеном утицају.

Више јавно тужилаштво је управо поводом теме које су предмет изјаве народног посланика на проактиван начин обавестило јавност о свом поступању и тиме на најбољи могући начин демантовало неистине.

У својим саопштењима, Повереник за самосталност је више пута апеловао на учеснике јавне речи, да негују културу дијалога, бирају речи приликом изношења ставова и оцена рада јер само на тај начин сви заједно можемо допринети међусобној толеранцији и разумевању упркос разликама.

ПС 13/22

Дана 02.12.2022.године, канцеларија Државног већа тужилаца је примила захтев за заштиту од недозвољеног утицаја Вишег јавног тужиоца Ненада Стефановића, поводом новинског члanca „Нова С“ од 30.11.2022.године под

насловом “Сарадница вишег тужиоца ухваћена у крађи: Колегиници хтела да украде новчаник“ и „Више тужилаштво оптужило Нову да лаже, па потврдило причу о лоповљуку у Палати правде“, те сматра да представљају недозвољен утицај на рад Вишег јавног тужилаштва и тужилачку организацију у целости.

У конкретном случају, предмет новинских чланака није судски предмет или други предмет у кривичном поступку у коме поступа Јавно тужилаштво, већ се ради о догађају у коме су учесници запослена стручна сарадница и носилац јавнотужилачке функције у Вишем јавном тужилаштву.

У овом случају, Више јавно тужилаштво се огласило саопштењем, а по објављивању члanca одговорило на е-маил Нова С.

Дакле, у овом случају се не може радити о недозвољеном утицају на самосталност Јавног тужилаштва, али са друге стране потпуно је неприхватљиво и у супротности са културом дијалога, етичким нормама, у изражавању користити изразе односно оцене који могу довести или доводе до урушавања угледа носилаца јавнотужилачке функције јер се тиме врећа право на аутентичност и ствара погрешна перцепција јавности о раду и резултатима рада Јавног тужилаштва.

ПС 14/22 односи се на новинарска питања новинара Драгане Петровић, Српски телеграф, предмет преведен у А уписник.

ПС 15/22

У вези захтева за заштиту од недозвољеног утицаја Ненада Стефановића, Вишег јавног тужиоца у Београду, који је Канцеларија Државног већа тужилаца примила 07.12.2022. године, поводом новинског члanca „Нова С“ од 02.12.2022. године под насловом „Виши тужилац прети жртви пљачке : Поднећу пријаву против вашег сина“ у коме се наводи да су у чланку изнете грубе неистине које се односе на Вишег јавног тужиоца и заменика Бранкицу Марић и Миодрага Марковића, да су наводно претили заменици Љиљани Мауковић која је пријавила крађу, да је викао на њу, претио да ће поднети пријаву против њеног сина, да су настојали да заташкaju догађај-крађу и заштите осум.сарадницу, да се врши прогон и шиканирање, а све са циљем да се у јавности представи да руководство ВЈТ у Београду чине људи који шиканирају, малтретирају и прогоне своју колегиницу, тако да се ради о недозвољеном утицају.

У конкретном случају, предмет новинских чланака није судски предмет или други предмет у кривичном поступку у коме поступа Јавно тужилаштво, већ се ради о догађају у коме су учесници запослена стручна сарадница и носилац јавнотужилачке функције у Вишем јавном тужилаштву.

Поводом садржине предметног члanca односно самог догађаја, заменик јавног тужиоца Љиљана Мауковић је упутила притужбу Државном већу тужилаца која је достављена на надлежност Апелационом јавном тужилаштву у Београду.

У новинском члancу се у суштини преноси верзија догађаја заменика јавног тужиоца Љиљане Мауковић.

Дакле, у овом случају не може се радити о недозвољеном утицају, а детаљнији разлози су дати у саопштењу Повереника за самосталност које је претходно наведено.

ПС 16/22

У вези захтева за заштиту од недозвољеног утицаја Ненада Стефановића, Вишег јавног тужиоца у Београду, који је Канцеларија Државног већа тужилаца примила 26.12.2022. године, поводом новинског чланка „Нова С“ од 22.12.2022. године под насловом „Вапај гонго тужиоца :Због нових закона о правосуђу жали се председнику, уместо Влади, напао и министарку правде“ у коме се наводи да су у чланку изнете грубе неистине да не познаје основне процедуре у доношењу закона, да је преко таблоида упутио вапај председнику, да спочитава што у радној групи није било представника његовог удружења, да је био против измене Устава, да не учествује у јавној расправи, да врши притисак на министарку правде, да злоупотребљава институт упућивања, да ће скupити потписе заменика јавног тужиоца против сета правосудних закона те да је изнет низ паушалних, контрадикторних и потпуно нетачних навода у познавању права, политиканству и неразумевању законодавне хијерархије, с тога сматра да се ради о класичном случају недозвољеног утицаја на њега лично, ВЈТ у Београду и тужилачку организацију у целини..

У конкретном случају, предмет новинских чланака није судски предмет или други предмет у кривичном поступку у коме поступа Јавно тужилаштво, већ се ради о коментару који се односи на доношење сета правосудних организација, активност Удружења чији је председник, питања инклузивности у јавној расправи и упућивања јавних тужилаца из нижих увиша јавна тужилаштва и наведен став Венецијанске комисије.

Дакле, у овом случају не може се радити о недозвољеном утицају јер се у чланку наводе активности Удружења и Вишег јавног тужиоца као председника у погледу измена Устава и учешћа у јавној расправи која се односи на доношење сета правосудних закона као и могуће злоупотребе у примени института упућивања.

Конечно, у свим наведеним предметима није утврђено постојање недозвољеног утицаја, али се Повереник за самосталност одредио својим саопштењима објављеним на сајту Државног већа тужилаца у којима инсистира, позива и апелује на медије и друге учеснике јавне речи, комуникације да поштујући право на информисаност, слободу изражавања и политичко деловање, уважавају право на аутентичност и негују културу дијалога, уздрже од активности које би могле евентуално бити непримерен утицај на јавно тужилаштво изношењем непроверених или неутврђених навода којима се, у бити, покушава утицати на јавно тужилаштво у његовом поступању и тиме доводи у питање професионални и морални интегритет носилаца јавнотужилачке функције и нарушава углед јавног тужилаштва.

Основно питање у вези слободе изражавања је шта тужиоци морају да толеришу, а шта не. Слобода изражавања у складу са Конвенцијом (чл.10. ст.2) може да се ограничи у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или кривичних дела, ради заштите здравља или морала, као и – што је директно релевантно за кривични поступак- ради заштите угледа и права других, ради спречавања откривања поверљивих информација или ради очувања ауторитета и непристрасности правосуђа. Међутим, ова ограничења морају кумулативно да испуњавају тест више услова. Морају бити прописана законом, наметнута са легитимним циљем и морају да буду неопходна у демократском друштву и морају да буду уверљиво утврђена, а све у складу са дуготрајном праксом Европског суда. Стога надлежни органи имају уску маргину процене приликом ограничавања ових права и слобода, и, следствено томе, правосуђе је обавезно да толерише и прихвата велике распоне слобода изражавања и информисања и њихове деривате.

У предлогу Закона о јавном тужилаштву је ближе појашњено шта се сматра „непримереним утицајем“, а све на основу Мишљења Венецијанске комисије.

Zabrana neprimerenog uticaja

Član 6.

Radi очувања ауторитета и непристрасности јавног тужилаштва забранjen je neprimereni uticaj na nosioca javnotužilačke funkcije u vršenju javnotužilačke funkcije, naročito svaki oblik pretnje i prinude prema nosiocu javnotužilačke funkcije, korišćenje јавног položaja, медија i јавног istupanja, kojima se utiče na postupanje јавног tужilaštva. Zabranjen je i svaki drugi neprimereni uticaj na јавно tужilaštvo, kao i pritisak na učesnika u postupku pred јавним tужilaštvom.

Pod neprimerenim uticajem iz stava 1. ovog člana ne može se smatrati korišćenje zakonom propisanih prava učesnika u postupku, izveštavanje o radu јавног tужilaštva u skladu sa propisima koji uređuju јавно informisanje, kao ni stručno analiziranje postupanja јавног tужilaštva.

Vrhovni јавни tужilac, glavni јавни tужilac i јавни tужilac dužan je da odbije radnju koja predstavlja neprimeren uticaj na samostalnost u radu јавног tужilaštva, као i da prijavi takav uticaj Visokom savetu tужilaštva. Nosilac javnotužilačke funkcije može podneti zahtev za zaštitu od neprimerenog uticaja Visokom savetu tужilaštva. Način podnošenja i postupak po zahtevu za zaštitu od neprimerenog uticaja propisuje se aktom Visokog saveta tужilaštva.

Наиме, Венецијанска комисија понавља да се само жестока критика судија у комбинацији са претњама и неоснованим оптужбама може забранити и третирати као „непримерен утицај“, док је критичка анализа, па чак и снажно

неслагање са судским одлукама, у већини контекста нормалан део јавне расправе, без обзира да ли је поступак завршен или не.

Овом приликом треба указати на допринос и ангажовање Савета Европе и препознавању значаја ове теме за самосталност јавног тужилаштва

Савет Европе је у Аранђеловцу, од 11.09.2022.године до 14.09.2022.године организовао обуку за предаваче на тему „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на носиоце јавнотужилачке функције.“

Дана 27.10.2022.године у Крагујевцу и дана 04. 11.2022.године у Београду, Правосудна Академија и Савет Европе су организовали конференције на тему „Препознавање и заштита од непримереног утицаја на носиоце јавнотужилачке функције.“ уз учешће великог броја носилаца јавнотужилачке функције.

На наведеној обуци и конференцијама учешће је имао и Повереник за самосталност.

